

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS RAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Bélyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — III.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Válságos idők.

— márczius 23.

Nyolcz hete, hogy a Tiszakormány lemondott, de a válság csak most kezdődik igazán. Eddig remélhettük, hogy a választáson létrejött baloldali többség megnyeri programja számára a király beleegyezését; most ez a remény elenyészett s békés kibontakozásra nincs remény többé. A szakadás a király és a többség között, az ellentét az uralkodó és a nemzet követelése között konstatálva van. A kormányválság ezzel alkotmányválsággá szélesedett s az országnak számolnia kell a konfliktus minden következményével.

Arról van szó, hogy oly kormány alakul, amely nem támaszkodik a többségre s amely mellőzi a parlamentet is és rendeletekkel kormányozza az országot. Nem függeszti fel az alkotmányt, de önkényesen intézi az országsorsát, utólagos jóváhagyás és felmentés reményében. Ez a fél-abszolutizmus. Tulteszi magát az alkotmányos skrupulusokon, ami annyit jelent,

hogy nem veszi nagyon komolyan az alkotmányt.

Bántó gondolat, hogy így lehet bánni az ősi magyar alkotmányt, de ha akad rá ember, aki vállalkozik: megteheti. Elélhet a kormány az ilyen gyalázatos rendszerrel is — egynéhány hónapig. Az adó befolyik, egy darabig futja; nem is igen kell erőszakal behajtani. Az ujonczotsem kell erőszakosan sorozni; segít magán a kormány úgy, mint történt a hosszú obstrukció alatt: bent tartja az év végéig a három évet kiszolgált katonát és kiegészítésül behívja a póttartalékokat.

De nyugodtan tárgyalhatjuk az eshetőségeket, mert előre látjuk, hogy ez az állapot nem tarthat soká. Emlékszünk, micsoda zavarokat okozott a nagy obstrukcióban az ujonczállítás hiánya: e zavarok megismétlését aligha tartja tanácsosnak a hadügyi kormány. Az adó a hosszú exlexben befolyt, mert meg volt az a mentség, hogy parlamenti többséggel bíró felelős kormány áll az ország élén. A jövő kormány azonban abszolu-

tisztikus irányu kormány lesz, amelylyel szemben az önkéntes adózás a nemzet ellen elkövetett árulás számba fog menni. Ilyen körülmények között nem lehet nagyarányu adójövedelemre számítani; ha pedig erőszakosan akarná a kormány behajtani az adót: akkor nem lesz, aki rendeletét végrehajta.

A nemzet a passziv rezisztencia álláspontjára helyezkedik s ekképen elsorvasztja az önkényes kormány életerejét. De a hadseregnek nemcsak ujonczra van szüksége, hanem — több ujonczra, új ágyukra és új milliókra: ezeket exlexben felhajtani nem lehet. — Azután rendezendő ügyeink vannak a külfölddel s a monarchia nagyhatalmi tekintélye el nem viselheti azt a csorbát, hogy belső ügyeink rendezetlenségére és a jövő teljes bizonytalanságára való utalással, a külföld szóba ne álljon velünk.

A mai világban lehetetlen visszafordítani a történelem menetét; ha valamely uralkodó mégis megkockáztatja, akkor a múltban val-

A billiárd-játszma.

Irta: Daudet Alfons.

Két nap óta folyt a csata és mivel a katonák az elmúlt éjszakát szakadó esőben, borjuval a hátukon töltötték, teljesen ki vannak merülve. És mégis, ime, három halálos órán át váratták őket, lábhoz eresztett fegyverrel, az országút pocsolyájában, az esőtől átázott mező sarában.

Fáradtságtól elkábulva, az elmúlt éjet osuron viz egyenruhájukban töltve, egymáshoz szorúlnak — melegedni, támaszkodni. Van köztük olyan, ki állva alszik, szomszédja borjujára támaszkodva, a fáradtság és a nélkülözés nyomai láthatók az álomba merült, pihenő arcokról. Az eső, a sár, a tűz és leves hiánya, a ködbe burkolt szürkesötét ég és a minden oldalról érezhető ellenség még gyászosabbá és borzalmasabbá teszi az egésznek képét.

Mit csinálnak itten? Mi történik itten?

Az ágyuknak az erdő felé irányított torka azt mutatja, hogy valamire leskelődnek. A lesben álló golyószórók szilárdul tekintenek a láthatár felé. Mindenki késznek látszik a támadásra. Miért nem támadnak? Mit várnak?...

Rendeleteket várnak és a fővezér nem küld.

A fővezér azonban nincs messze. Ott van a XIII. Lajos styben épült kastélyban, melynek esőtől mosott vörös cserép teteje fénylik, csillámlik a sűrű fáktól borított liget közepében. Valóságos hercegi lak; érdemes arra, hogy rajta egy francia lovassági tábornagy zászlója lengjen. Mögötte egy hatalmas árok, körülötte magas, vastag kőfal, mely elválasztja az országúttól; az egyenes, sima, zöld gyepp a virágvázaktól borított lépcsőzetig terjed.

A másik oldalon, a ház belső oldalán, a gyertyánfák alkotnak világos cseréjs nyilásokat; a tükör gyanánt kérkedő kerti tóban hattyuk uszkálnak; az óriási madárház fedele alatti lombok közt pávák és aranyos fácskák hallatják éles kiáltásukat vagy szárnycsattogtatva keringenek. Habár a kastély urai eltávoztak, nem látható itt az elhagyottság nyoma, a háboru okozta rendetlenség. A hadsereg főparancsnokának hadi lobogója megvédte még a pázsitnak legcsekélyebb virágocskáját is és elragadó látványosság, a csatatér mellett, ez a nyugalom a dús gazdagság közepette, a liget fainak helyes csoportosítása, a park és a fasorok mélyeséges csendje.

Az eső, mely ott lent oly csunya sarat halmoz az országutakra és oly mély kerékvágások (kátyuk) keletkezését segíti elő, itt nem más, mint egy elegáns, arisztokratikus

loccolás, mely élénkebbé teszi a cserép vörösségét, a gyepp zöldességét, kifényesíti a narancsfák leveleit és a hattyuk fehér tollazatát. Minden fénylik és minden békés. És valóban, a tető ormán lengő lobogó nélkül, a rácsozat előtt őrt álló két katona nélkül, nem hihetné magát az ember a főhadiszálláson. A lovak pihennek az istállóban. Itt ott találkozhatni köznapi ruhába öltözött tiszti szolgálkkal — ácsorogva a konyhák be- és kijárásainál, vagy valami kertésszel, ki vörös nadrágjában sétáltatja gereblyéjét a nagy udvar homokjában.

Az ebédlőteremben, melynek ablakai a perronra nyílnak, látható egy félig leszedett asztal, kidugaszolt palaczkok, az összegyűrt asztalterítőn fényét veszített, használt, üres poharak, szóval egy bevégzett lakmározás nyoma; a lakmározók eltávoztak. A szomszéd szobából hangtöredékek, nevetés, golyók gurulása és poharak csengése hallatszik. A maréchal (marsall) játszsa az ő játszmáját és ime, ezért várja a hadsereg a rendeleteket. Ha a maréchal megkezdte a játszmáját, összeomolhatik az ég, semmi a világon nem tudja megakadályozni annak bevégezésében.

A billiárd!

Ez ennek a nagy hadvezérnek a gyengesége.

Ott áll, komolyan, mint háboruban teljes diszben, érdemredekkel borított mel-

A „Hungária kávéház“

zene-kara által. Kitűnő italok, hideg büffet,

a helybeli és vidéki intelligencia találkozó helye, hol minden kedd, csütörtök szombat és vasárnap

Zene-estély tartatik

saját termésű beraim. — Kiváló tisztelettel

felváltva RÁCZ KÁROLY és MAGYARI TESTVÉREK

Weichinger Károly.

lott kudarcznál sokkal nagyobb kárvallásnak teszi ki magát.

Nyugodtan nézünk a jövő elébe, mert biztosra vesszük, hogy ha ma nem, hát holnap, legkésőbb pedig egynéhány hónap múlva teljesíteni fogják a nemzet követeléseit, mert teljesíteni kell. Nem lehet másképp megoldani ezt a válságot — ha csak magyar el nem árulja a magyart — mint a nemzeti eszmék győzedelme után. És minél erősebb az ellentállás, minél súlyosabbak a megpróbáltatások, annál nagyobb lesz a mi diadalunk.

A kérdés föl van vetve a megátrálásnak nincs helye többé. Aki becsületese magyar ember, annak a helye ott van a nemzeti követelések pártján!

Nincs engedmény!

Elpattant a hur, melyet gonosz királyi tanácsadók a végletekig feszítettek. A király és a nemzet között a rég húzódó válságban most jutottunk az igazi holtpontra: a király se enged, a nemzet se enged. Ő felsége gróf Andrássy Gyula után tudatta a szövetséges ellenzék vezéreivel, hogy semmiféle nemzeti engedmények adására nem hajlandó. Ami annyit jelent, hogy a korona nem adja hozzájárulását az önálló vámtérület felállításához, a magyar vezényleti nyelv bevezetéséhez, sőt még a belügyi reformok teljesülésének is útját állja.

Ezzel a merev állásponttal szemközt az egész koalíció egyértelmű válasza az, hogy ha a király nem enged, a nemzet annál kevésbé hajlandó jogait feladni. Nem lehet tagadni, hogy a magyar politikusok bécsi audienciája után nem várta a nemzet, hogy a király ennyira elzárkózik a

nemzeti kívánságok teljesítése elől. A szövetséges ellenzéknek visszagondolnak most Kossuth Ferencz kihallgatására.

Mikor Kossuth elhagyta a bécsi Burgot, a táviró széljelröpítette a hírt, hogy a király a vámközösség megszüntetése elé akadályokat nem gördít, azt se bánja, ha a belügyi rendezések terén érdekeinknek megfelelő újításokat hozunk be. Azt kellett hinni, hogy ez a komoly elhatározása a királynak. A nemzet — hat hét után! — csatlózott ebben a föltevésében.

A bukott kormánypár krifeusai jól ellátták tanácsosul a koronát. Láng, Hodossy, Zselénski és tetejébe gróf Zichy János hangzottak a felséges ur előtt, hogy a vámközösség megbontása veszélyeztetné a gazdasági érdekeket és hogy ennek folytán nem szabad megosználni az önálló vámtérületet. A király hallgatott az udvaroncokra, akikben egy szikrányi nemzeti érzés sincsen. Rövid hat hét után már azt jelentette Andrássy az ellenzéknek, hogy a király nem enged.

Szóval: megváltoztatta nézeteit és elhatározásait.

A koalíció nyugodtan és méltóságteljesen fogadja ezt a királyi üzenetet, mely, úgy látszik, az utolsó szó. A szövetséges ellenzéknek nem lehetett más feladata a, mint hogy megajánlta rá a méltó választ: a passzív rezisztencia bejelentését, melyet az adott viszonyok között bizonyára osztatlan helyesléssel fogad az egész magyar közvélemény. Kenyértörésre került a dolog. Győzni fog az, akinek oldalán van a jog, törvény s az igazság. A győztes csak a nemzet lehet.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A református zsinat. Tegnap délelőtt 10 órakor folytatta tanácskozásait a református zsinat Degenfeld József gróf és Kun Bertalan püspök elnökelete alatt. Miután Sass Béla felolvasta a keddi ülésről szóló jegyzőkönyvet, az elnökség jelentette, hogy az adóügyi bizottság a törvény szövegezésé

dolgában hozzá utasított szakaszokat letárgyalta. Ugyancsak az elnökség tudatja, hogy számos hajduböszörményi egyháztag az adózás dolgában kérvényt adott be a zsinathoz. A kérvényt az adóügyi bizottsághoz utasítják. Ezeknek a bejelentéseknek tudomásul vétele után a zsinat rátért a törvénytervezet folytatódó tárgyalására.

Következett a 344 §, amely azt mondja, hogy a lelkész ellen kimondott minden fegyelmi büntetés mellé mellébüntetésül a jobb javadalmazású állásra való választhatóság kizárása alkalma andó, és podiz egy, két, három, esetleg négy évre terjedő joghatálytal.

E ponthoz elsőnek Lénárt József szolt, aki a tervezetnek ezt a rendelkezését túlszigorúnak tartja. Barta Lajos attól tart, hogy túlszigoru intézkedésekkel elriasztják az ifjakat a papi pályától. A szakasz nyitása érdekében szólaltak fel: Padrah Sándor, Dombó Lajos, Garzó Gyula és Berey József, míg Bartók György dr. püspök a szigorú fegyelmet elengedhetetlennek tartja a kálvisti egyházban. Antal Gábor püspök a mellébüntetést rövidbb időre óhajtja megszabni, Révész Kálmán és Kiss Albert felszólalásai után Nagy Dezső dr. előadó kelvédelmére az eredeti szövegnek.

A zsinat végre kimondta, hogy a mellébüntetés alkalmazását nem kívánja imperatíve törvénybe iktatni s épen ezért az „alkalmazandó” helyett ezt teszi: „alkalmazható”.

Bartók György indítványára továbbá azt is kimondta a zsinat, hogy a mellébüntetés nemcsak a jobb javadalmazású állástól zárja el a lelkészt, hanem a magasabb egyházi tiszti viselésétől is.

Tizenkét órakor Bánffy Dezső báró átveszi az elnöklést Degenfeld gróftól.

Ezután a törvénykezési résznek a bírói eljárásra vonatkozó fejezete következett.

A tanácskozás folyik.

Lelkész meghívás. — A szatmári egyházmegyébe kebeleztetett *tiszabecsi* ev. ref. egyház megüresedett lelkészi állására a napokban *Gáborjáni Szabó Mihály* mezőlaki lelkészt, a dunántúli egyházkerület pápai

lel, a lakoma utáni felhevüléstől, játéktól és grogtól csillogó, lángoló szemmel. Hadseregdei buzgólkodva, tiszteletteljesen veszik körülményeket, minden lökésnél ajúlva a csodálkozástól. Ha a maréchal egy pontot csinál, mindnyájan a jelző felé rohannak, ha a maréchal szomjas, mindnyájan akarják elkészíteni a grogját. Az egész egy vállrojt és kardbojt susogás, érdemkereszt csilingelés; és látva ezeket a vidám mosolyokat, ezeket a finom udvarló hódolatokat, az új egyenruhák annyi sok himzését, ebben a park felől diszudvarra nyíló, tölgysa burkolatu, magas teremben, — a Compiègne-i*) őszi idényekre gondol az ember és elfelejt az ott lent, az országút hosszában, a szakadó esőben oly komor csoportokat képező, bemocskolt és átázott várakozó esőköpenygeket...

A maréchal partnere egy kicsiny természetű vezérkari százados. Fűzött, kifésült, fényvezett első rangú billiárd erő, ki képes elpáholni, legyőzni a föld összes maréchaljait, tudja azonban magát tisztességesen, hódolateljes távolban tartani főnökétől és vigyáz arra, hogy ne nyerjen és hogy ne nagyon könnyen veszítsen. Szóval: olyan tiszt, kire nagy jövő vár...

Figyelem! Fiatal ember, tartuk jól magunkat. A maréchalnak 15 je van és önnök 10. Arról van szó, hogy végig így kell vezetni a játszmát és akkor előmenetel érdekében többet tett, miúta ön is ott volna a többiekkel künn a láthatárt szomo-

*) A compègne-i kastély III. Napoleon udvarának kedvenc őszi tartózkodási helye volt. (Ford.)

ruvá és sötétte levő esőáradatban, amely bepiszkítaná az ön szép uniformisát, fénytelenne tenné az ön bojtyait, rojtyait, míg ön várná a rendelkezéseket, amelyek nem érkeznek meg.

A játszma valóban érdekes. A golyók gurulnak, szaladnak, keresztezik egymást. A szalagok, a harcserélyek kitűnően állnak, az egész társaság belemelegetett... Hirtelen egy ágyutűvés lángja, füstje emelkedik az ég felé. Egy tompa dörgés megszakítja az ablaktáblákat. Mindnyájan összeresszenek és nyugtalanul néznek össze. Egyedül a maréchal nem látott, nem hallott semmit: a billiárd-asztalra hajolva, egy egyszerű visszalökési tervet kombinál; ez az ő legerősebb oldala, a visszapattanás!

Hanem ime, egy új villám, azután egy másik. Az ágyudörgések egymásra következnek, — gyorsan követik egymást. A hadseregdek az ablakhoz rohannak. A poroszok támadtak?

— Jól van, támadjanak! mondja a maréchal, bekrétázva dákója végét... Kapitány ur, önön a sor!

A vezérkaron a csodálat moraja vonul át. Az ágyutalpon elaludt Turenne semmi a maréchal mellett, ki oly nyugodtan áll billiárdja előtt a cselekvés, az ütközet pillanatában... Közben a harci lármamegkészsereződik. Az ágyuk bombolésába golyósórók füttyölése és sortűzelés ropogása vegyül. Vörös láng fut végig a gyepen... Az egész park belsége lángba van borítva. A megrémült pávák és fácskák a madárházban kiáltoznak; az arabs lovak, megérvén a puskaport, nyugtalanokodnak az istállók fenekén. A főhadiszállás kezd élén-

külni, nyugtalan lenni. Egyik sürgetés követi a másikat. A küldöncök lóhalálában érkeznek. Keresik a maréchal.

A maréchal azonban megközelíthetetlen. Hisz mondám, hogy semmi a világon nem tudna megakadályozni játszma befejezésében.

— Önön a sor, kapitány.

A kapitány azonban szórakozott. Így van ez, ha az ember fiatal! Ime zavarba jön, elfelejt a játékát és egymásután két sorozatot csinál, amelyek majdnem nyert játszmat biztosítanak neki. A maréchal erre dühbe gurul. A csodálkozás, a meglepetés, a felháborodás tűnik fel férfias arcán. Epp ebben a pillanatban egy lovas tér be lóhalálában az udvarba. Egy sártól borított hadsegéd megszegi az őrségi parancsot, egy ugrással a lépcsőzetre terom: „Maréchal!... maréchal!... Látni kellett volna, hogyan lett fogadva... A maréchal, haragtól kikelve, kakasvörösén jelenik meg az ablaknál, dákóval kezében:

— Mi a baja?... Mi történt?... Hát nincs itten őrség?

— De, maréchal...

— Jól van... Mindjárt... Várják rendelkezéseimet.

Es mérgesen csapja be az ablakot.

Hogy várják az ő rendelkezéseit!

Hiszen épp ezt teszik a szegény emberek. A szél arcukba kergeti az esőt, a golyósórók a golyókat. Egész zászlóalj semzsisülnek meg, míg a többiek, fegyverrel kezükben, kihatározatlan vesztegelnek, anélkül, hogy számot tudnának adni tétlenségükről. Semmit se tehetnek. Várnak rendelkezéseket... Es persze, mivel ahhoz, hogy

egyházmegyéjének egyházi aijegyzőjét akadamiánk egykori jeles növendékét: hivta meg egyhangulag.

Tanári pályázatok. Az ev. ref. tanítóképző intézetben megürült t e r m é s z e t r a j z földrajzi tanszékre a pályázati határidő a tegnapi napon, márcz. 22-én lejárt. Beadott négy pályázat. Pályáztak: Nagy Vilmos, debreczeni tanítóképzőintézeti helyettes tanár, *Majthényi* András, szatmári ref. főgimnáziumi tanár, dr. *Szentpétery* Zsigmond müncheni egyetemi docens, okl. középiskolai tanár és *Szegedy* Dezső nagyenyedi ref. kollegiumi tanár. A választás a májusi egyházkerületi közgyűlésen fog megtörténni. Legtöbb kilátása van ez állásra Nagy Vilmosnak, ki eddig is, mint helyettes tanár működött e tanszéken s működésével, nagy tudományával s mindenképen való rátermettségével az illetékes körök teljes megelégedését nyerte meg.

Dr. Bartha Béla az egyházkerületen. Dr. Bartha selmezbányai akadémiai tanár a tiszántúli egyházkerületnek nagyv. érdemű aijegyzője is volt. E tisztét új állásában is meg fogja tartani, jelöl bithűségének és egyháza iránti szeretetének s ezután is meg fog jelenni az egyházkerületi közgyűléseken.

A zsinat költsége. Az ev. ref. egyháznak nem csekély pénzbe kerül a most ülésező zsinat. Az egyházkerület pénztára most küldi el a zsinati atyák napi díjait. A tiszántúli egyházkerületből levő mintegy 40 képviselő napidíja március 22-28-ig 5600 korona.

Lelkészválasztás. Bodnár Lajos szentheléni lelkész (békéscsaba megye) megválasztotta a nagyszalontai egyházmegyében levő csermői gyülekezet.

meghalhasson az ember, nincs szüksége rendeletre, az emberek százával esnek el, a cserjés mögötti sáncokban, a csöndes, nagy kastélyal átellenben. Es miután elesetek, a golyók, kartácsok még szétszaggatják és nyitott sebeiken keresztül, zaj nélkül folyik ki Franciaország nemes vére...

Ott főtt, a billiárd-teremben szintén rettenetes küzdelem folyik. A maréchal újból előnyben van, de a kapitány védekezik, mint egy oroszán...

Tizenhét! tizennyolc!... tizenkilenc!...

Alig van idejük jelezni a point-eket. A maréchalnak is csak egy kell még. Erre az egy pointre játszik. Már társakgránátok érkeznek a parkba. Amott tűnik fel egy, a kerti tő fölött. A víztűkör barázdás lesz a forgószélben, a véres tollforgatagban uszik egy hattyu... Ez az utolsó lövés...

Az után mélységes csend. Nem hallhatni mást, mint a gyertyánfákra eső esőt, a domb alján tompa, zavaros dobpergést és az átázott utakon olyas valamin, mint egy siető csorda taposását... A hadsereg teljes futásban van. A maréchal megnyerte a játszmáját*...)

Ford.: *Agliceriu Remus.*

*) Ezen elbeszélés főszereplője Bazaline marsall, kit Metz feladásáért (1870. okt. 27.) halálra ítélték. Az ítéletet aztán 20 évi várfogságra változtatták át. Bazaline azonban Spanyolországba menekült, ahol magánbosszúból meggyilkolták 1888-ban. (Balleneger.) Ford.

Báró Bánffy Dezsőné zászlóánya. Az ifjuság május 7-én leendő zászlóavatási ünnepségén a zászlóányai tisztet báró Bánffy Dezsőné vállalta el, ki a felkérő küldöttséget április 5-én fogadja Budapesten.

Bartha Béla tanszéke. A dr. Bartha Béla jogtanár tanszéke a pályázati határidő e hó végén 31-én lejár. Eddig két pályázat érkezett be: dr. Forgon Lajos pécsi posta és távirda igazgatósági titkár és dr. Szabó Sándor sárospataki jogtanár.

Ifjusági tornaverseny. A vall. és közokt. miniszter megküldötte a Budapesten pünköst másodnapján tartandó országos tornaverseny programját. A debreceni ev. ref. főgimnázium is mintegy 50 tanulóval részt vesz e versenyen, erősen remélve, hogy az ifjusági zászlót, mit a múlt évben Szabadka vitt el, most Debreczen fogja megkapni, mint amely intézet tavaly a második volt.

Biblia olvasó est. Ma este fél 8 órakor az akadémiai ifjuság folytatólagos biblia olvasó estét tart, melyen Uray Sándor püspöki segédlelkész fogja ma yarázni János ev. VI. részét. Ez este mindenkit szívesen várnak és hívnak.

Szeremley Gyula temetése. Meghatón szép formában nyilvánult meg a részvét az oly korán sirba szállt ifju lelkész: Szeremley Gyula temetésén, amely kedden délután ment végbe a szolnoki megyei kórházban. Ott voltak a testvérek: Jakucs Sándorné, szováti ref. lelkész felesége férjével, Szeremley Barba kisujszállási főgymn. igazgató, Béla, debreczeni kollegiumi tanár, továbbá a debreczeni főgym. részéről Jakucs István, dr. Szabó Márton és Nyáry Béla tanárok s a kisujszállási főgymn. három tanára s a debreczeni theologia ifjusága képviselőiben Halász András, Szendrey István és Mózes István theologusok. A kórházban Csekey István szolnoki lelkész, a sirnál Tóth Bertalan tiszaföldvári lelkész, az elhunyt főnöke imádkozott és Halász András theologus bucsuzott el ifju barátai nevében.

Gyilkos vő.

Az elhagyott férj bosszúja.

(Saját tudósítónktól.)

— március 23.

Bács község lakóit kinos izgatottságban tartja az a véres szerelmi dráma, mely ottan tegn. pelőtt este lejátszódott. Az áldozat egy Márton András nevezetű 56 éves parasztember, akit veje, Tyotyisán Pál 29 éves gazdálkodó meggyilkolt az utcán.

A gyilkosság oka az volt, hogy a dulakodó természetű Tyotyisánt felesége hónapokkal ezelőtt elhagyta és nem akart visszatérni hozzá. A magára maradt férj e miatt keserű szemrehányással illette apóst, Márton András és őt a falu utcáján megtámadva, felezőltotta, hogy az asszonyt küldje haza, mert különben gyilkolni fog. Márton András a leánya pártjára kelt és mindenért a vejét hibáztatta, aki verekedő és kiállhatatlan modora miatt teljesen elidegenítette magától a feleségét. Tyotyisánt ez az igazmondás oly dühbe hozta, hogy apósára kést ragadott és azzal 3 izben megsebesítette. Az áldozat sebesülései oly veszélyesek voltak, hogy rövid háromnegyed óra alatt kiszenvedett. A gyilkos tegn. önként jelentkezett az ügyésségnél, ahol letartóztatták.

A gyilkosság részleteiről bácsi tudósítónk a következőket írja:

Márton András, amint gyanutlanul haza akart menni egy mulatságról, az uton megállította a veje és indulatosan ráparancsolt, hogy adja vissza neki elrabolt családi boldogságát:

— Menjen, küldje haza a leányát, mert megölök valakit — kiáltotta szenvedélyesen.

Az öreg Márton András erre a támadásra mentetgetni kezdte az asszonyt és kegyetlenül megpirongatta az összeférhetetlen természetű embert, akinek házában napirenden volt a családi perpatvar. Legutóbb a nádasmenti főszolgabírónál voltak békéltető tárgyaláson, de az elkecsereedett asszony semmi áron nem akart visszatérni urához, aki mellett valóságos kinszenvedés volt az élete.

Tyotyisánt apósának szavai annyira felingerelték, hogy tüszőjéből kést rántott elő és kétszer mellbe szurta az öreg embert. Mikor látta, hogy a sebesülések nem halálosak, harmadszor is megtámadta Márton András és hátába szurta a kését. A megsebesített embert bevitték a kórházba, ahol háromnegyed órai szenvedés után kiadta lelkét.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Osütörtökön „Arany patkó”, vigjáték („B” bérlet.)

Pénteken „Gábor diák”, ujdonság. („A” bérlet.)

Szombaton „A szökött katona”, népszinmű. („C” bérlet.)

Vasárnap d. u. „A szókimondó asszonyosság”, színmű; este „János vitéz”, daljáték. (bérletszünetben.)

A drótos tót. A drótos tót kedves zenéje nem nagy közönséget vonzott tegn. este a színházba. Az előadás jó volt. Különösen tetszést arattak Sugár, Mezey, Krémer, Karacs és Faragó. Kifogást főképen a színház világítása ellen lehet emelni.

Színházi hírek. Ma osütörtökön került színre Kadelburg Gusztáv 3 felvonásos vigjátéka „Az arany patkó”.

Pénteken kerül először színre Vály Nagy Gusztáv Telegdi K. László alapítványából jutalmazott 3 felvonásos drámája a „Gábor diák”. A dráma jobb szerepei a következőképp vannak kiosztva: Dobozy — Osiky, Mária — P. Menszáros, Gábor — Palágyi, Szejdi Achmet — Sebestyén, Zulejka — Hahnel, Komáromy — Szilágyi, Vigkedv Mihály — Faragó, Biczó — Mezei, Csóka — Karacs, Balyik — Krémer, Bodó — Csontos, Filotás — Iványi.

Szorgalmasan folynak a színpadi próbák Lehér Ferenc 3 felvonásos operettjéből a „Mulató istenek”-ből, melynek hétfőn tesz a bemutatója.

Rejtélyes gyilkosság.

A titokzatos halott. A gyanus rokonok.

— március 23.

Friczilla Jób ágriai vagyonos gazdálkodót tegn. reggel halva találták a háza udvarán. Magas deszkakerítéssel van körülvéve ez a porta s minthogy Friczilla családnélküli magános ember, csak jó későn,

ugy délelőtt tíz óra tájban jöttek rá a bűntette, midőn egy községi szolga kereste fel lakásán a gazdát, hogy valami ügyben az elöljáróság elé csigálja. Mikor az udvarra belépett, nem vett észre semmit, csak az a különös csend döböntette meg, amely fogadta. Azonban semmi rosszat sem sejtett, egyenesen a pitvarba lépett, de mivel itt sem talált senkit, a szobába nyitott be. Ez is üres volt. Észrevette, hogy az ég ugyanugy érintetlen áll, ahogy este megvetették, sőt a kihűlt vacsora is elköztelenül állott az asztalon.

Most már gyanússá vált a kisbiró előtt a dolog s észbe jutott az is, hogy Friczilla gazdasszonyát sem látta sehoh, pedig ennek itt kellene lenni. Kiment újból vissza az udvarra s ott kezdett nézegetni s ekkor szörnyű felfedezésre jutott. Közvetlenül az ólak előtt feküdt elterülve Friczilla Jób hullája, teljesen megdermedve. Első pillanatra külerőszak nyoma nem volt észrevehető rajta, hanem amint tüzetesebben megvizsgálta, akkor látta, hogy a nyakán három mély seb tátong, mely csak szurástól eredhetett, azonkívül a melléről és hátáról le van tépve a kabát, mellény, sőt az ing is. A vállon is súlyos sebeket ejtett rajta valami éles, durva eszköz, mert itt több centiméternyi hosszúságban darabostól ki volt tépve a húsa.

A községi alkalmazott tapasztaltakról nyomban jelentést tett az előjáróságnak, amelynek kiküldöttéi a halottkémmele egyetemben azonnal megjelentek a helyszínen. Ekkor már híre terjedt a gyilkosságnak az egész faluban, s a nép csoportostul vette körül Friczilla Jób holttestét. Megjelentek a rokonok is, a gyászoló család, a részvételnek valóban tüntető felvonulásával, ami nyomban szemel szurt éstápot adott a kombinációknak, melyek egyébként maguktól is megindultak már előzőleg.

Mindenki tudta ugyanis a faluban, hogy Friczilla rossz viszonyban élt az alyafiságával, s hogy a rokonok nagyon is áhítottak a vagyonos gazda hagyatéka után. Az emberek tehát összefüggést kerestek a rejtélyes haláleset és e között s a fejlemények sakugyan igazat adtak nekik.

Még a délelőtt folyamán ugyanis rendkívül meglepő dolog történt, ami kétségkívül agyilkosok nyomára fog vezetni. Amint a halottkém konstataálta a beállott halált és félrevonult, hogy felvegye a vizsgálati jegyzőkönyvet, az áldozat hozzátartozói kísérletet tettek arra, hogy nagyobb összeg pénzzel megvesztegessék, aminek ellenében a halottkémnek a természetes halált kellett volna konstataálnia.

Ez a fordulat szinte leleplezészerűleg hatott és kétségkívül meg fogja könnyíteni majd a hivatalos bűnügyi vizsgálat feladatát.

Öngyilkos leányok.

— Saját tudósítónktól. —

március 23.

Két szerencsétlen fiatal leány akart tegnap megválni az élettől Szatmáron. Mindketten az öngyilkosságnak egyik legborzasztóbb nemét, a vízbefulást választották. Az egyiket, egy szép polgár leányt sikerült megmenteni az életnek, de a másikat, egy szerencsétlen cselédleányt halva húzták ki a hullámokból. A két esetről tudósítónk a következőkben számol be:

Balogh Mari 16 éves leány, ki Lukács Ferencz Petőfi-u. 17. sz. alatti mosóintézetében volt alkalmazva, tegnap d. e. a vágóhid táján, ahol a Szamos legmélyebb, 1—3 óra között a vízbe ugrott. A közeli sintérháztól látták a leány tettét,

de mire esolnokon utána mentek és kifogták, már nem volt benne élet. Hulláját a halottas házba szállították. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

A másik öngyilkosjelölt Csepey Piroska varróleány, aki délután fél öt órakor a nagyhid korlátjáról vetette magát a Szamosba. Egy rémes sikoltás tette figyelmessé Tar András hídrendőrt, kinek esolnokon sikerült a boldogtalan leányt utóérni s a partra hozni. A leánynak a hideg furdóttól származó erős hülésen kívül semmi baja sincs s most édes anyjának Bocskay-utcai lakásán ápolják. Csepey Piroska az öngyilkosság okáról minden felvilágosítást megtagad.

NAPI HIREK.

— **A turn-severini konzul német átirata.** Rég ismert dolog, hogy külügyi hatóságaink nem akarják elismerni a magyar állam hivatalos nyelvét. A múlt évben a galhozi konzul küldött német nyelvű átiratot Debreczen hatóságához. A városi tanács és a polgármester hazafias cselekedete értésére adta a konzul urnak, hogy a magyar hatóságok nem tartoznak a konzul ur német nyelvű átiratait elintézni. Annak idején a kormány elöknök, Tiszának ez ügyben tanusított hazafiatlan eljárása és még hazafiatlanabb nyilatkozata, melyet a Debreczenbe intézett német nyelvű átirat ügyében egy hozzá intézett interpellációra adott, napokig izgatottságban tartották úgy a parlamentet, mint az országot. De úgy látszik a lecke a konzul urnaknak nem használ. Ma a turn-severini osztrák-magyar konzul intézett német nyelvű átiratot a polgármesteri hivatalhoz. Felesleges meg is jegyeznünk, hogy a turn-severini konzul ur német nyelvű átirata hasonló elbánásban részesült, mint annak idején a galaczi konzulé: a polgármester visszaküldötte azzal a megjegyzéssel, hogy a magyar állam hivatalos nyelve a magyar. Ha Japánból tudnak Magyarországra magyar átiratot küldeni, méltán elvárhatjuk ezt attól a hivataltól is, melyet épúgy tartanak fent magyar, mint osztrák pénzen és amelynek köteleseége magyarul tudni. Ugy látszik a romániai konzulátusok szándékosan mellőzik a magyar nyelvet és keresik az összeütközést a magyar hatóságokkal.

— **A légszuszgyári tisztító épület munkálatai.** A légszuszgyári tisztító épület és és bádogos munkálataira a tanács árlejtént hirdetett. Az ajánlatok közül a tanács az ácsmunkákra ifj. Pethő György, a bádogos munkákra Kereszturi és Nagy társvallalkozók ajánlatát fogadta el.

— **Régészeti ásátások az Ohaton.** Az Ohat Telekházán tegnap kezdték meg a rendezeres ásátásokat. Az ásátásoknál jelen voltak Oláh Károly tanácsnok, Löfkovits Arthur, Péter Gábor muzeumőrök, Zoltai Lajos segédlevéltárnok, Rác Lajos, Gara Alajos, ohati Rosinger József csegei bérlő, Végh Kálmán Mátyás ároktői plébános, ismert archeologus és történétíró. Mielőtt a bizottság az ásátásokat megkezdette, eszmeszerű folytatott és az eddig ismert adatok birtokában azt állapította meg, hogy az Ohat-Telekházán az uradalmi kertben levő

nagy dombon az 1200-as években vagy ohati monostor, vagy a Szentgyörgyről nevezett templom állott. Majd elhatározták, hogy a nagy dombot északról délre és keletről nyugatra 1 méter szélességben fel és leásatja. Ezután a jelzett módon megkezdtek az ásátást. Délig az ásátások eredménye a legkedvezőbb volt, mert régi cserép edényeket, régi római pénzeket és egy szokatlan nagyságu állati szájpadiást találtak. Még értékesebb leltre bukkantak az ásátások további folyamán. Egy kriptá bejárata, melyet kibontva sok emberi csontot, továbbá egy teljesen épnek látszó koporsót találtak. Nagy óvatossággal körülásták a koporsót, de amikor ki akarták emelni, a koporsó teljesen összeomlott. Ásátás közben sok falnak a maradványaira találtak, melyeket most egészen az alapig leásnak és ebből majd megállapíthatják, hogy monostor, vagy templom volt e a dombon. Az ásátásokat a hét végén fejezik be és remélik, hogy sok nagybecsű rejtésre akadnak.

— **Az ispotályi óvoda építése.** Az ispotályi óvoda mai állapotában nem felel meg a kívánalmaknak. A főorvos orról jelentést is tesz a tanácsnak és kéri az óvoda újjáépítését. A tanács a főorvos jelentését további intézkedés végett áttette az ev. ref. egyháznak.

— **A színházi bizottság tagjainak figyelmébe.** A városi tanács ezután is felhívja a színházi bizottság tagjait, hogy február 24-én a színházban Telegdy K. László emlékezetére rendezendő színházi előadásra és az ezt követő kardalnokok vacsoráján minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **Nők az urkocsisok versenyén.** A debreczeni urkocsisok egyesületének április 29-én és 30-án tartandó ügató versenyén — mint jeztük — nők is részt fognak venni. Eddig az alábbi négy urnő jelentkezett: gróf Desseffy Béláné, báró Sennyei Gézané, Kelmér Vilmosné és Bárczay Sándorné, akik fogataikkal futtatnak az áprilisi versenyen.

— **Eljegyzés.** A napokban tartotta Kovács László debreczeni bankhivatalnok eljegyzését egyik bajai urleánynyal: Hetényi Hübner Margitával. A sólegénynek, kit hangulatos, szép dalsírói válogatás ismernek, számosan gratuláltak az eljegyzéshez.

— **Eihunyt gimnázista.** Megemlékeztünk a napokban arról, hogy Tücsök János gimnázista az elmebaj annyira erőt vett, hogy a közkörházba kellett szállítani. Az elmebajosok osztályán ápolták, de sikertelenül. A 19 éves diáknak mindjebb elborult az elmebaja és ma reggel a betegség véget velt. Temetése, melyet a főiskola rendez, szombaton lesz a közkörház szertartásterméből.

— **Nem lesz pótdó.** Ha sikerül az a mozgalom, melyet a városi tanács most kezdett, akkor még idővel megérjük, hogy nem lesz pótdó Debreczenben. Arról van szó, hogy Kovács József polgármester vezetésével a tanács mozgalmat indított, hogy a város jövedelmi forrásait fejlessék, a kihasználatlan tőkét jövedelmeztesék és mindenképpen oda hassanak, hogy a város vagyonosodásának előmozdításával eloszlássák, vagy legalább is csökkentessék a pótdót. Ebben az ügyben tegnap volt az első értekezlet.

— **Állatbetegségek Hajdumegyében.** A megye több helyén léptek fel az állatok között különféle betegségek. Ka-

bán, Egyeken, Tiszacsegén, Hajduböszörményben és Hajduszoboszlón a lovak között a rühkór egyre terjed. Nádudvaron a sertésvész pusztít. A megyei állatorvosi hivatal minden intézkedést megtett a bajok terjedésének megakadályozására.

— **Értékes ajándék.** A homokkerti olvasó egyesület könyvtára szép ajándékot kapott. Szabó Kálmán orsz. képviselő és két fivére: Sándor és Miklós az olvasó egyesületnek adományozta Jókainak nemzeti kiadásban megjelent összes műveit. A jótékony testvérek valóban az alapját vetették meg ezzel az egyesület könyvtárának, melynek eddig bizony kevés könyve volt. Az értékes ajándékért lapunk utján nyilvánítja háláját és köszönetét az olvasó egyesület vezetőségének. A nemes adakozók szép példáját — hiszszük — sokan fogják követni nemes adományaikkal.

— **Gyűlések a kamarán.** A kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztálya folyó hó 23-án csütörtökön délután 4 órakor ülésezik, Szent-Királyi Tivadar elnöklété alatt; a gyűlés több közgyűlési tárgyat készít elő és folyó ügyeket intéz el. Egy területi gyáripari hitel-szövetkezet létesítésének módzatai megállapítására kiküldött bizottság pedig szombaton d. u. 3 órakor ülésezik, szintén a kamara gyűléstermében.

— **Halálozás.** A debreczeni izr. szent egyesület mély fájdalommal jelenti érdemes tagjának Weisz Henrik L. urnak folyó évi március 22-én bekövetkezett gyászos elhunytát. Földi maradványai f. é. március hó 23-án délután 3 óra or fognak Hatvan-u. 55. sz. háztól örök nyugalomra kísértetni, mely végtisztességbeni részvételre és a kíséretre való csatlakozásra az egyesületi tagok tisztelettel felkértenek.

— **Leégett lakóház.** Vámospécs község tulajdonát képező tanyán egy istálló és egy lakóház a múlt éjjel teljesen leégett. A két épület értéke 5000 korona, de elhamvadt az épületekkel azok padlásán levő széna és szalma 1200 korona értékben. A tűz keletkezését gyújtogatók munkájának tartják.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Gácsáudi Eszter ev. ref. 1 hón., Csallán Gyula ev. ref. két éves, Szász Imre ev. ref. husz éves, Dávid Mihályné ev. ref. 88 éves öz. Géder Andrásné ev. ref. 79 éves, Balla László ev. ref. 4 éves, Ambrus Jakab róm. kath. 78 éves, Uszó Bálintné ev. ref. 68 éves.

— **Garázdálkodó tanoncok.** Mindennap érkezik feljelentés a rendőrségre az iparostanoncok ellen. Mikor az iskolából kijönnek, ktelen kiabálással, zsidókkal rohananak végig az utcákon lökdösve, inzultálva a járókelőket. Különösen a hölgyekkel üzik durva tréfáikat. Egymást nekibuktatják az utcán járó nőknek s gyakran a legpimaszabb dolgokra vetemednek. A rendőrség a feljelentések alapján esetről-esetre a legszigorúbban bünteti az inasokat, de a mestereknek és főképen az inasiskolák oktatóinak kell a legerélyesebben megfenyíteni a vásott, rakoncátlan inasokat.

— **Meghívó.** A „Siketnémákat Gyámoltó Debreczeni Egyesület“ f. évi márc. hó 31-én délelőtt 11 órakor a vármegyeház nagytermében rendes közgyűlést tart, melyre az egyesület alapító és rendes tagjait az elnökség ezúton is meghívja. Tárgy: 1. Jegyzőkönyv hitelesítő kiküldése. 2. Az igazgató-

tanács jelentése az egyesület múlt évi működéséről. 3. A felügyelő bizottság jelentése a pénztár állapotáról és a felmentvény megadása felőli határozat. — 4. Az évi költségvetés megállapítása. — 5. A felügyelő-bizottság tagjainak választása. 6. Esetleges indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlés előtt legalább három nappal az igazgatótanácsnál beadattak. Debreczen, 1905 március 21. Rásó Gyula, kir. tan. alispán, egyesületi alelnök.

— **Rendőri hírek** Gábor István és Spitz Jenő peresz árusok az éjszaka az utcán összeverekedtek, amivel nagy éjjeli botrányt idéztek elő. Mindkettőt bekísérték. — Rádi János helynelküli szabósegéd házról-házra járva kéregetett. Eltoloncolják. — Szedliczy János cipésztaunonczot, ki gazdájától megszökött, csavargás miatt elfogták. — Berki Károly zenész a Varga-utcán oly részegen feküdt a kövezeten, hogy hordágyon kellett a központra szállítani. — Pásti István nap-zámos részegen a Szent Anna-utcán nagy botrányt csinált. A rendőrt, a miért figyelmeztette, hogy csendesebben viselkedjék, alaposan legazemberezte. Bekísérték.

— **Kitűnően betanított fiatal angol dog eladó.** Ertekezhetni a Hungária kávéházban Wladimir birkozó mesternél.

— **Lopás a szegényházban** Szilágyi Mihály a városi szegényházban lakik. Az öreg embernek 40 korona megtakarított pénze volt, amit alvás közben mindig a párnája alá tett. Ma reggel, mikor eljött a szegényházból, a párna alatt feledte a pénzt. Mire visszament a pénz eltűnt. Jelentést tett a rendőrségen a lopásról, melylyel két szegényházi lakót gyanúsít.

— **Nagy idős tanu.** Hajdu Dorogon e hó 21-én meghalt dr. Ritternsponn Mór orvos 80 éves korában. A boldogult mint orvosnövendék szemtanuja volt a pesti márciusi eseményeknek, látta Lamberg gróf meggyilkolását. Ő még akkor nem tudott jól magyarul, mert az egyetem nyelve latin és német volt s nyitramegyei fiú lévén, nem volt alkalma a magyarban magát gyakorolni. — de a Vasvári Pál s a Kossuth Lajos szónoklatai úgy fellelkesítették, hogy bár még nem volt végzett orvos, — Kossuth Lajos előtt jelentkezett, kit arra kért, — hogy alkalmazza őt valamelyik helyőrségi kórházban. Kossuth élő szóval Komáromba küldte, hol hűségese és fíradhatatlan ápolója volt a sebesülteknek. Az önvédelmi harc után folytatta tanulmányait s 1853-ban Hajdudorogon tiszti főorvossá választott, mely tisztét utólagára mint községségi orvos 50 évig viselte. Csak pár éve mondott le a közügy szolgálatáról, de még nyugalomba vonulása után is gyógyított a szenvedőket, míg e téli folyamán már ő is betegkedő lett s fia, dr. Ritternsponn Miklós karjai közt halt meg.

TÁVIRATOK.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Wekerle a királynál.

Budapest, március 23. A király ma háromnegyed egy órakor öt-negyed óráig fogadta Wekerle Sándort. A kihallgatás után Wekerle fogadta a „Nap“ tudósítóját és azt mondta előtte, hogy a király az újabb helyzetre való tekintettel ki-

vánta véleményét hallani. *Óugyanazokat mondta el, amiket legutóbbi kihallgatása alkalmával. Kabinetalkitásra megbízást nem kapott s azt hiszi, hogy nem is fogadhatta volna el.*

Nem hiszem, — végezte Wekerle — hogy még egyszer alkalmam lenne a felséghez menni audienciára. Hogy kapott e valaki meghívást audienciára, azt nem hallottam.

Két óra felé Nyiry honvédelmi miniszter hajtattott a várpalotába és a főudvarmesteri hivatalba ment.

A czár enged.

Budapest, március 23. Pétervárról jelenti a Nova Reforma, hogy a czár elnöklété alatt a minisztertanács elhatározta, hogy orosz Lengyelországban lengyel lesz az oktatás nyelve.

Gyilkosság az országuton.

Budapest, márc. 23. A nagykanizsai országuton ma reggel Bodnár Lajos szőregyi lakost borzalmasan meggyilkolva találták.

Tűz egy gázgyárban.

Budapest, március 23. A keleti pályaudvar melletti gázgyárban ma reggel tíz órakor tűz ütött ki. A tűz az olaj és kátrány raktárban keletkezett. A tüzet sikerült lokalizálni s a tetemes mennyiségű olajat és kátrányt megmenteni.

Vilmos császár nyilatkozata.

Budapest, márc. 23. Brémában a Nagy Frigyes emlékmű leleplezésénél Vilmos császár nagy beszédet mondott, melyen fejtegette, hogy az ő végeztélja a béke megvalósítása.

Az ő uralkodása alatt szünetelni fognak az ágyuk és a szuronyok, ő nem törekszik világalomra. Végül inti a német ifjúságot, hogy legyen méltóvá a német névhez.

Tőzsde.

Budapest, március 23.

Buza	1905 áprilisra	18 62
Buza	1905 októberre	18 42
Rozs	1905 áprilisra	16 72
Rozs	1905 októberre	14 88
Tengeri	1905 májusra	15 86
Zab	1905 áprilisra	15 22
Zab	1905 októberre	14 20

Készárú: 20-al olcsóbb.

Névtelen levelek.

Az utóbbi időben Németországban alig volt pör, amely annyira foglalkoztatta volna a közvéleményt, mint az, amelynek tárgyalását tegnapelőtt kezdte meg a detmoldi esküdtbíróóság.

Csaknem tíz esztendővel ezelőtt 1896-ban Lengo városka legelőkelőbb családjai rövid idő alatt egész sereg névtelen levelet kaptak, amelyeknek az volt a célja, hogy a viszálykodás magvát hintsék el a városka uri társaságában.

A névtelen levelek miatt több eljegyzés fölbomlott s a leleplezéseknek, amelyek a névtelen levelekben voltak, nem egy válpör lett a következménye.

A kellemetlen levelek írásával Lengo több előkelő hölgyét gyanúsították, de a megindult vizsgálat eredménytelen volt. Gyanúsítottak egy kereskedőt is, aki azonban becsületsértés miatt följelentette a róla elterjedt híresztelések szerzőit.

Ebben a pörben kihallgatták Wippermann itkos kereskedelmi tanácsos Márta nevű leányát és Kracht Pál kereskedőt, Kracht kereskedelmi tanácsos fiát is, de mindketten megesküdtek, hogy a dologban semmi részük sincsen.

1899-ben Kracht Pál feleségül vette Wippermann Mártát. Érdekes, hogy a leány előbb egy orvos menyasszonya volt s az eljegyzés épen névtelen levelek révén a leány tudomására jutott leleplezések következtében bomlott föl.

Kracht Pál esküvéje után néhány esztendőig nem kapott senki névtelen levelet a városban. De 1903-ban újra tömegesen küldözgettek ilyen leveleket.

A gyanu ekkor Kracht Pál és felesége ellen irányult, akiket azután a bíróság hamis eskü és 25 esetben elkövetett becsületsértés miatt vád alá is helyezte. A tárgyalás iránt persze óriási érdeklődés nyilvánult s a tárgyaló terem zsúfolásig megtelt a legelőkelőbb közönséggel. A vádlott házaspárt a vizsgálati fogságból vezették a bíróság elé, bár Kracht kétszáz ezer márká kauciót ígért arra az esetre, ha őt és feleségét szabadlábra helyezik.

Kracht mintegy harminczöt esztendő, biztos fellépésű ember. Felesége aki feltűnően szép asszony, zokogva jelent meg a bíróság előtt.

A tárgyaláson mintegy százötven névtelen levelet fognak felolvasni, ami előreláthatólag több napig fog eltartani. A tárgyalásra azonkívül kilenczvennégy tanu van megidézve, közöttük Dehn berlini titkos rendőr, aki a házaspárt leleplezte.

TÖRVENYSZÉK.

Az Illés familia. Debreczenben 1901. januárban Hardegg Jenő gróf huszártiszt elvesztett a szánkójáról egy utitáskát, amelyben 3250 korona készpénz és körülbelül 40.000 korona értékű ékszer volt. A táskát Illés István bérkocsis találta meg, aki ott-hon fölnyitotta és a maga hasznára nagy-szerűen gazdálkodott a talált kincsen. Vett kocsit, lovat, házat. A táskát az apjánál, Illés János földmivesnél rejtette el. A véletlen juttatta a törvény kezére az Illés-familiát. Finánczok vetődtek Illés János portájára, ahol csempészett dohányt kutattak és akkor ráakadtak a táskára. Így azután minden kitűdött, az egész család bíróság elé került és a debreczeni törvényszék Illés István jogtalan elsajátítás vétsége miatt egy hónapi fogházra, feleségét nyolcz napi fogházra ítélte, az öreg Illést pedig fölmentette. — A tábla helybenhagyta az ítéletet, amelyet tegnap megerősített a Kuria is.

IRODALOM.

Mit kíván a magyar nemzet? Az új 12 pont. Szenzáció politikai röpirat hagyta el a czim alatt a sajtót, mintegy végszóra jelenvén meg a forró aktuális válság legkritikusabb napján. A vastag, négy teljes ivre terjedő röpiratnak már a tartalma is elárulja, hogy magasabb nézőpontból foglalkozik az országot fenyegető katasztrófával, amennyiben a következő fejezetekre oszlik: Az igazi válság. — A kibontakozás programja — Polgári balpárt. — A névtelen szerző komoly szociálpolitikai tanulmány keretében mutatja be, hogy az igazi válságot a 67-es uralom eddig folytatott önző politikája okozta, mely egy kiváltságos osztály számára foglalta le a népjogok és a hatalom teljességét, míg a népek millióinak ezzel szemben nem jutott egyéb, mint a rabszolgaság és az éhség. E kegyetlen, de megdönthetetlen bizonyítékokkal megvilágosított igazság után rátér arra, hogy a koalíció mai formájában fenn nem tartható, mert erőszakosan egyesítette magában a legheterogénebb elemeket: a reakció most az országban dul, tulajdonképpen nem a 48 vagy 67 körül folyik, hanem csak a jel-szavak lobogója alatt, egy társadalmi forradalomban, melyben a felszabadult nép küzd az utolsó csatáját küzdő nacionalista reakcióval. E reakció megdöntésére — a névtelen szerző szerint — egyetlen mód a mai 67 vagy 48-as pártkeretek lerombolása s egy új pártnak, egy ugynevezett polgári balpártnak megalakítása, melyben egyesül-nének a haladás, a népjólát, a szabadság, az erkölcs és kultura minden barátai, a magát „politikai nemzet”-nek nevező s a kiváltságos osztályokból alakult mindenfajta reakcióellen s melynek tagjai a Kossuth-párt, diszidensek, Bánffy-párt, demokraták és szociálistákból kerülnének ki, megnövekedve esetleg a szabadelpártnak eddig még nem kompromittált, valóban szabad-elvű és radikális elemeivel is.

E polgári balpárt megalakulásával magától adódnék a kibontakozás programja, azokból a pontokból, melyekben az említett pártok valamennyien egyetértenek s melyet „az új 12 pont” czime alatt taxative is felsorol a névtelen szerző. — A nagy politikai tájékozottsággal és ritka erős szociális érzéssel megírt röpiratnak a hangja is olyan bátor s annyira különbözik a pártpolitikai tendenciákból megjelenni szokott röpiratokétól, — hogy bizonyára óriási feltűnést fog kelteni egy politikai körökben, mint a társadalom legszélesebb rétegeiben, melyek számára a tanulmányt annak magas publicistikai színvonalon álló stílje és magával ragadó temperamentuma még külön is élvezetessé teszi. — Az izlésesen kiállított röpirat — mely a „Pallas” irod. és nyomd. részvénytársaság kiadásában (Budapest, V., Honvéd-u. 10.) jelent meg — 60 filléért minden könyvkereskedésben kapható.

INGATLANOK FORGALMA.

Tikász István veszi a debreczeni 7043. sz. tjkvben foglalt 1080 négysz. öl Boldogfalvi kerti szőlőt Molnár László és nejétől 2400 kor.

Hatvani István veszi a debreczeni 5200. sztkvben foglalt 108 négyszögöl ujkerti szőlőt Nyeste Istvánnétől 1200 koronáért.

Nagy Pál és neje Luter Sára veszik a debreczeni 5678. sztkvben foglalt 568 négyszögöl tégláskerti szőlőt Prendelovits Todor és neje Ebergényi Rózától 14000 koronáért.

Dobozi László veszi a debreczeni 6673. sztkvben foglalt 518 négyszögöl Boldogfalvi kerti szőlőt Batori Károly és neje Zengevald Ilonától 3200 kor.

Özv. Liptai Gáborné Vásári Zsuzsanna veszi a debreczeni 822 sz. tjkvben foglalt 2 hold 650 négyszögöl majorsági földnek a Bikfalvi Istvánt illető egyharmad részét 1000 koronáért.

REGÉNYCSARNOK.

A csodaszeműveg.

Irta: Benda Jenő.

Egy bölcs embernek volt egyszer egy bolond fia, aki megházasodott. Igen szemrevaló s egyébként is tetszetős menyecskét hozott a házhoz. A bolond fiu azonban ahelyett, hogy a szerencséjének örvendezett volna s addig, amíg övé az élet, övé a fiatalság, gondtalan gyönyörűséggel élvezte volna a szépséges asszony édes csókját, égő ölelését, töprengő gondokkal emésztette a boldogságát. Ez a töprengés üröm volt a csókok mézében s mint a jeges víz, úgy hűtötte le a legforróbb ölelések közben a vérért. És panaszkodott az ő bölcs apjának:

— Nem tehetek róla, apám! A mi-kor csókra nyújtja az ajakát, az jut eszembe, vajjon igazán akarja-e az én csókomat? És a szerelmes szavának, a becéző kedveskedésének sem tudok örülni, mert nem vagyok bizonyos benne, nem hazudik-e? Igaz indulattal vonzódik-e hozzám? Látni szeretném, mi lakozik a hófehér homloka mögött? Milyen érzés? Milyen gondolat? Így úgy élünk egymás mellett, mint két idegen. A feleségem — és nem is ismerem. Egy asszony — de nem az én asszonyom. Mert millió gondolat van, ami nem az enyém. És számtalan érzése, amelyhez semmi közöm. Amelyik az én érzésemmel, az én gondolatommal nem rokon, sőt talán ellensége. Látni szeretném a lelkét, mint ahogy a bübajos, virágbimbó szirmához hasonlatosan makulátlan testét látom. Hogy az is enyém legyen. Hogy az is összeolvadjon a lelkemmel, mint két illat, amelyik egyesül!

A bölcs ember sajnálkozva nézett végig a bolondos fiun és nagyot sóhajtott:

— Én édes Istenem! milyen ostoba vagyok!

Annakutána, hogy a bolond fiu okuljon, elmondja a következő igaz történetet:

— Messze keleten élt egy varázsló, aki járatos volt a földi és égi jelenségek legrejtettebb titkaiban. Ez az ember gonosz indulattal viselteték az emberek irányában s elméjét mindig olyan dolgokon törte, amelyekkel bajt, ártalmat szerezhetett s megcsufolhatta a többieket.

T rtént, hogy élete alkonyán, amikor agg lett s az öregséggel együtt növekedett az ügyessége is, de a gonoszága is, sikerült neki elközíteni egy csodaszeműveget. Aki ezt a szeműveget fölletette, olvasott a mások lelkében s úgy látta a többi emberek rejtőző érzéseit és gondolatait, mint a saját tanyerét.

A gonosz varázsló szerfölött örvendezett találmányának Orrán a szeműveggel elindult végig a falu fűtőzaján, ahol legstürbben járt a nép. S a szemközt jövők minden bűnét, minden gyarlóságát pompásan szemlélhette, akár csak a külső ábrázatjukat. Elragadtatásban tánczolt, ugrált és hangosan kiáltozott:

— Áhá! Áhá! A kádi felesége a spálik hadnagyát szereti! A spálik hadnagyát! Az istenfelő molláh pedig elszakasztja az Allahnak szentelt pénzeket!

És sorra mindenkinek kikiáltozta legföltettebb titkolni valóját:

— Te az osztozásnál megcsaltad a testvéredet! Te hazudozó vagy! Te kétszínű! Te méregitalt kevertél tulajdon szülőd poharába! Te titkos bűnöknek áldozol! Te a kegyeskedő külső alatt gyűlöld Allah t! Te ellensége vagy a feleséges padisabnak!

A nép pedig háborgott és meg akarta kövezni a gonosz varázslót. De ez mondta nekik:

— Ostobák vagytok és vakok, mint a férgek, amelyek szem nélkül jönnek a világra! Tegyétek föl a szeműveget, az én csodaszeműveget és lássatok!

(Folyt. köv.)

Lepréselt virágok.

Van egy lepréselt kis virágom,
Lesárgult szirmú, hervatag,
De nekem mégis kedvesebb ez
Száz másnál, amely ma fakad.

Ott fekszik rejtve asztalomban
Magára hagyva, egyedül,
S ha rátekintek, szemeimbe
Sok-sok bús emlék könnye gyül.

Nem kapná meg e ki virágot
Éntőlem soha senkisé, meg,
S nem mondanám el senkinek, hogy
Az asztalomban mi pihen.

Amikor nemrég összejöttünk,
Kedves nagyságos asszonyom,
Akkor is ott ült e titoknak
Édes derűje arcomon.

Beszélggettünk ketten sokáig,
Minderről, mi csak szóba jött,
És lassan-lassan megnyit szívem
Sok apró vallomás között.

S amint szívünk bizal asabbra
Szép csöndesen fölengedett,
Valami néma vágy fogott el
S ragadt magával engemet.

Hogy egyszer, most, e pillanatban,
Hadd tárjam ki a szívemet,
Hadd mondjam el virágom titkát,
Mit régen hallgatás temet.

Elmondom. Ön, szép asszonyom,
Figyelmesen meghallgatott,

Es nézte, nézte csöndesen, hogy
Barátja miként andalog.

S aztán? Hogy is volt? On szólott:
„Nekem is van lepréselt virágom,
Éljertteten s nem mutatnám meg
Sankinek azt e világon“.

S virágom titkáért cserében
Csak nekem jutott e titok,
Melynek virága mostanáig
Csak az ön szívében nyitott.

Nos, én megőrzöm e titkokat,
Ahitatosan, hallgatag,
S tudom bizton nagyságos asszonyom:
Titkom, amit ön leszakasszon,
Olyan bizonynyal nem akad!

K. B.

Heti piaczi árak.

— márc. 23.

A keddi hetivásár áráiról a vásárfelügyelőség a következőket jelenti:

100 klg.	Kor.-tól.	Kor.-ig
Buza	18 40—	19—
Kétszeres	16 40—	—
Rozs	—	14—
Arpa	15 10—	—
Zab	15—	—
Tengeri	—	17—
„ csöves	—	—
„ szemes	—	—
Köles	15 80—	—
Szalonna, sós	124—	132—
„ uj	128—	120—
Háj	148—	152—
Zsir	150—	144—
Kihasított sertés	120—	112—
Sertéshus	118—	—
Széna	9 80—	—
„ II. rendű	9—	8—
Luczerna	9 80—	—
Bükköny	—	7—
Lóhere	8—	—
Takarmány szalma	4—	—
Alom szalma	1 80—	—
Zsup szalma száz kéve	10—	8—
Takarmány répa	2 80—	—

A hetivásár forgalma kedden a következő volt:

Ló felhajtattott	5 70
Elkelt	3 90
Szarvasmarha felhajtattott	7 90
Elkelt	6 10
Sertés felhajtattott	12 80
Elkelt	10 69

M. A. Vasutak menetrendje

1904. évi okt. hó 1-től.

Debreczenből indul:	idő ó.	f
Budapest felé (vegyesvonat)	d. u. 3	80
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u. 4	16
Budapest felé (gyorsvonat)	reggel 8	57
Budapest—Nagyvárad felé	d. u. 12	07
Budapest—Nagyvárad felé	este 10	31
P.-Ladány—Nagyv. felé minden kedd	d. e. 11	12
Osak P.-Ladányig	este 8	10
Osak P.-Ladányig motor menet	reggel 5	08
Szatmár—Máramarossziget felé	d. u. 8	56
Osak Szatmárig (gyorsvonat)	este 6	41
Osak Szatmárig (teher v. szem.-száll. v.)	este 7	56
Szatmár—Máramarossziget felé	éjjel 2	50
Szatmár—Máramarossziget felé (gyorsv.)	d. u. 12	07
Osak Szatmárig	reggel 5	10
Miskolc—Kassa felé	reggel 8	13
Miskolc—Kassa felé	este 6	58
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u. 4	11
Osak Nyiregyházig	d. u. 2	10

Hajdúbössörmény— B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. vasutól reggel 5	85
	vásártérről	reggel 5 44
	m. áll. vasutól d. e. 8	09
	vásártérről	8 16
	m. áll. vasutól	11 07
	vásártérről	11 16
	m. áll. vasutól d. u. 12	11
	vásártérről	12 21
	m. áll. vasutól	4 25
	vásártérről	4 38

Füzes Abony felé m. áll. vasutól	reggel 4	36
Füzes-Abony felé vásártérről	4 56	
Ohat-Kócs—Polgár felé m. áll. vasutól	d. u. 4	49
Ohat-Kócs—Polgár felé vásártérről	4 28	
Derecske—Nagy-Léta felé	reggel 9	85
Derecske—Nagy-Léta felé	4 31	

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor induló gy.-v.	d. u. 1	50
A déli 12 ó. 07 p.-kor induló sz.-v.	este 6	40
Az este 10 óra 31 p.-kor induló sz.-v.	reggel 5	45
A délután 4 ó. 16 p.-kor induló gyorsv.	este 9	85

Budapestről Debreczenbe indul:

A délután 12 ó. 6 p.-kor érkező gyorsv. reggel 7	25
A délután 8 ó. 29 p.-kor érkező szem.-v.	9 —
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gyorsvonat	d. u. 2 —
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező szem.-v.	7 05
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező szem.-v.	9 15
P.-Ladányig gyorsvonat átállítással	d. u. 12 08

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől (gyorsvonat)	d. u. 8	29
Budapest—Nagyvárad felől	este 6	26
Budapest—Nagyvárad felől (gyorsvonat)	éjjel 2	24
Budapest Nagyvárad felől	d. u. 2	15
Osak P.-Ladánytól	reggel 7	45
Osak P.-Ladánytól motor menet	5 08	
Kolonsvár—Nagyvárad felől	7 26	
Osak Szatmárról (gyorsvonat)	8 40	
Osak Szatmár felől	d. e. 11	37
Osak Máramarossziget felől (gyorsvonat)	d. u. 8	55
Osak Máramarossziget felől	este 10	11
Máramarossziget—Szatmár felől	6 40	
Osak Szatmár felől	reggel 7	30
Kassa—Miskolc felől	d. c. 1	31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	este 7	50
Kassa—Miskolc felől	d. u. 8	48
Osak Nyiregyháza felől	reggel 7	38

B.-Sz.-Mihály— H.-Bössörmény felől	vásártérről	reggel 7	32
	m. áll. vasutra	7 40	
	vásártérről	d. e. 11	18
	m. áll. vasutra	11 22	
	vásártérről	d. u. 1	45
	m. áll. vasutra	1 52	
	vásártérről	3 27	
	m. áll. vasutra	8 34	
	vásártérről	este 6	05
	m. áll. vasuthoz	6 13	

Füzes-Abony felől vásártérről	d. u. 3	34
Füzes-Abony felől m. áll. vasuthoz	5 35	
Ohat-Kócs—Polgár felé vásártérről	reggel 7	44
Ohat-Kócs—Polgár felől m. áll. vasuthoz	reggel 7	54
Derecske—Nagy-Léta felől	7 15	
Derecske—Nagy-Léta felől	d. u. 8	15

Kerékpárosok figyelmébe!

Csász. kir. szabadalmazott kerékpár-gyár,
Tulajdonosok: Weiszberger és Hoffänder.
Debreczen, Arany János-utca 20.

Ajánljuk saját gyármányu kerékpárjainkat, melyek úgy tartósságra, mint könnyű hajtásra bármely eddig használatban levő kerékpárokat felülmúlnak.

40% erő megtakarítás. Jutányos árak.

Kerékpár javításokat és bármely gyármányu kerékpároknak legújabb modelre való átalakítását, zománczozását szakszerűen, gyorsan és jutányosan eszközölünk.

Uj kerékpároknál 3 évi jótállás. — Használt kerékpárokat becsereölünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérjük.

Tisztelettel

Weiszberger és Hoffänder.

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szó 8 fillér.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapothoz szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hatyú gyógyszerár-Majna Frankfurt.

EGY teljesen új bicikli eladó. Értekezhetni Hatvan utca 29 sz. a., a délutáni órákban.

Tisztelt iparos osztály!

Hollandiából hazatérkezve kötelességemnek tartom a tisztelt iparos osztály figyelmét felhívni, miszerint az ottan vásárolt és magammal hozott hajórakomány

kétszer főzött lenolaj kencét

kilónként 32 krajczárjával a tisztelt iparos osztály rendelkezésére bocsátom. — Tisztelettel!

Neumann Nándor

kizárólagos festék-, lakk- és kence nagykereskedő
Debreczen, Hatvan-utca 6. szám.

Kerestetik!

egy nagy, vagy

két kisebb szoba

egyleti helyiségnek,

olcsó házbérért.

Értekezhetni

a városi nyomdában.

Divatos napernyők!!

Jó mosó széles delinek 30 és 40 kr.

Cosmanosi mosó árak,

120 cm. széles sima Batiztok,

Női ruhavásznak, Zefirek olcsó szabott árakon kaphatók

Szabó Lajos Fiai

özégnél

Debreczen, Rózsa-tér.

Eszaknémetországi

takarmanyrépa magvak,

francia luczerna, veresvirágu lóhere és Mauthner-féle konyhakerti és vörösmagvak megérkeztek és a legjutányosabban árusítatnak.

MAYER JENŐ

fűszer- és csemege üzletében.

Debreczen, Piac- és Széchenyi-
utca sarok.

Lakás kiadás.

A gróf Degenfeld-téri 4. számú házban egy udvari lakás (4 szobával, konyhával, kamarával és külön kis udvarral) folyó (vi május 1-től kezdve kiadó. Az újonnan átalakított lakás iránt érdeklődők felvilágosítást nyerhetnek naponként délelőtt 9 óráig a végrendeleti végrehajtóknál Széchenyi utca 4. szám alatt

== A ==

Lovass és Ladányi-féle

divatáru üzletét megvettük.

Az összes tömegárak Piac-
utca 7., Vecsey-házban

rendkívüli olcsó áron
eladatnak.

DONOGÁN ÉS SOMOSY

állandó főüzlete,

== Kistemplom-bazár. ==

Árlejtési hirdetmény.

Az Érmihályfalvai Takarékpénztár részvénytársaság egy áruaktár felépítésének biztosítására árlejtést hirdet. Az áruaktár építési költsége 77,358 04 koronára van előirányozva.

Az árlejtésen résztvehetnek mindazon hazai iparosok, vagy vállalkozók, akik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

Ajánlat csakis az összes munkára tehető és pedig az előirányzott egységárakból teendő, számmal és olvashatóan szóval is kiirandó %-os engedménnyel.

A zárt és lepecsételt ajánlatok legkésőbb 1905 április hó 4-ik napjának d. e. 9 órájáig nyújtandók be az intézet igazgatóságához.

Később érkező ajánlatok figyelembe vételét nem fogják. A beérkező ajánlatokat az intézet igazgatósága 1905 április hó 4 d. e. 10 ó. fogja nyilvánosan felbontani. Ajánlattevők ajánlatukhoz a vállalati összeg 5%-át kitevő összeget készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban csatolni tartoznak.

Az intézet igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül jutányosság szemellett tartása mellett a munka kivitelével azt a vállalkozót bizza meg, aki a jó munka teljesítése iránt már eleve is a legtöbb biztosítékot nyújtani képes.

A munkára vonatkozó általános és részletes feltételek, a terv és költségvetés az intézet igazgatójánál naponta d. e. 10—12 és d. u. 3—5 ig megtekinthetők.

Érmihályfalva, 1905 márczius 18.

Az Érmihályfalvai Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

Hirlapelárusítók

felvétetnek

a „Debreczen” elárusítására
városi nyomdában,

városház, keresztépület.

Uj! **Megnyílt!!** Uj!

a Kossuth-utcai Maradék áruház

olcsóbb minden végeladásnál.

Mint hogy kizárólag rőfös árut rendezünk be, a raktáron levő összes czipő, kalap, női és férfi fehérneműek, miederek, kesztyű, nyakkendő, harisnya, női és fiu ruhák, esernyők stb. fél árban árusítjuk el.

Uj! Székely Jenő és Társa utódai Uj!

Kossuth-utca 15. sz., Gyógyszertárral szemben.